

Kas nutinka, kai tėvai sako žeidžiančius žodžius vaikams?

Mes retai susimąstome apie žodžius, kuriuos sakome vienas kitam, artimiesiems, vaikams. Mestelime tokius žodžius kaip „kvailelis“, „nevėkšla“, „tu visiškai nieko nemoki“, „tau niekada niekas nepavyksta“, „tu nepakankamai stengiesi“ ir t.t., ir manome, kad tokie žodžiai yra tinkami apibūdinti vaiko elgesį bei atkreipti jo dėmesį į tai, ką jis, mūsų manymu, daro netinkamai.

Tokių žodžių pasekmės yra be galo žalingos tiek vaiko asmenybės raidai, tiek tėvų ir vaikų tarpusavio santykiams.

- Pasekmė Nr. 1. Gynyba. Kiekvienas iš mūsų, taip pat ir vaikai, turi tam tikrą savęs suvokimą. Siekiant apsaugoti savo pasitikėjimą savimi, natūrali mūsų reakcija į kritiką yra gynyba! Taip elgiasi ir vaikai, t. y. kuo daugiau tėvai sako vaikams nemalonių, kritiškų žodžių, tuo labiau vaikas nuvertina save, užsiskleidžia savyje ir tuo labiau prastėja jo santykiai su tėvais.

- Pasekmė Nr. 2. Apsimestinis paklusnumas. Daugelis žmonių, norėdami išvengti konfliktų, apsimeta, kad sutinka su kitu asmeniu, nors viduje vis tiek mano kitaip arba apsimeta, kad suprato, kas jiems sakoma ir ko iš jų norima, tačiau iš tikrųjų jie tik apsimestinais paklusta tam, kad tik kuo greičiau nutraukti nemalonią situaciją. Bausmės ir kritika, šaukimas ant vaiko neturi jokio teigiamo poveikio vaiko elgesiui, nes nesuformuoja jo vidinės drausmės ir savikontrolės mechanizmų.

- Pasekmė Nr. 3. Maištas. Nuolatiniai priekaištai, moralai ir paliepiamai, ką vaikas privalo padaryti veikia tik tam tikrą laiką. Tačiau vaikui augant, ir ypatingai paauglystės metais, pasipriešinimas tik didėja, kol galiausiai vaikai pradeda maištauti prieš tėvus. Augdami, vaikai pradeda suvokti, kad jie tampa vis mažiau priklausomi nuo tėvų, todėl natūralu, kad atsiranda klausimas: „O kodėl turėtume klausytis tėvų?“.

Šios aprašytos vaikų reakcijos yra tik trumpas galimų pasekmių sąrašas. Tačiau pagrindinė išvada lieka ta pati – žodžiai, sakomi vaikams, turi galingą poveikį jų pasitikėjimui savimi, savo vertės suvokimui ir santykiams su tėvais.